

Т. Г. Гільберг
Л. Б. Паламарчук

ПРАКТИЧНІ РОБОТИ

уч _____ 6 ____ класу

*Схвалено для використання в загальноосвітніх
навчальних закладах*

Київ
«Грамота»
2014

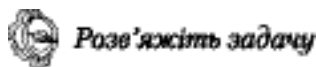
УДК 91(076.6)
ББК 26.8я72
Г 47

*Схвалено для використання в загальноосвітніх навчальних закладах комісією
з географії Науково-методичної ради з питань освіти
Міністерства освіти і науки України
(лист ПТЗО від 11.08.2014 р. №14.1/12-Г-1480)*

Рецензенти:

І. М. Шоробура, доктор педагогічних наук, професор Хмельницької
гуманітарно-педагогічної академії;
Г. О. Полевик, учитель географії Боярської ЗОШ № 3.

Умовні позначення

Гільберг Т. Г.

Г 47 Географія : Практичні роботи. Тестові завдання : 6 клас : [зош.] / Т. Г. Гільберг, Л. Б. Паламарчук. — К. : Грамота, 2014. — 48 с. + [вкладка, 40 с.]

ISBN 978-966-349-460-9

Зошит є частиною навчально-методичного комплексу до підручника «Географія. 6 клас» (автори Т. Г. Гільберг, Л. Б. Паламарчук).

Посібник містить повний комплект методичних інструкцій щодо виконання практичних робіт і досліджень, передбачених новою програмою з географії, а також тестові завдання (у двох варіантах) для оцінювання навчальних досягнень учнів.

Зошит допоможе школярам краще зрозуміти навчальний матеріал і систематизувати отримані знання, а вчителю — здійснювати контроль засвоєння знань на всіх етапах навчально-виховного процесу.

Для учнів, учителів, методистів.

**УДК 91(076.6)
ББК 26.8я72**

ISBN 978-966-349-460-9

© Гільберг Т. Г., Паламарчук Л. Б., 2014
© Видавництво «Грамота», 2014

Юні друзі!

Ви розпочинаєте захопливу подорож в одну з найцікавіших наук — географію!

Шкільний курс географії передбачає виконання практичних робіт і досліджень, що значно підвищують ефективність засвоєння знань і вмінь, формують практичні навички, розвивають пізнавальні інтереси, активність і самостійність.

У кожній практичній роботі визначено тему, мету, указано обладнання, необхідне для виконання цієї роботи. Деякі практичні роботи містять рубрики «Довідкові дані до завдань» і «Методичні вказівки» щодо їх організації, проведення та виконання.

Завдання підвищеного рівня складності (*) виконуються за бажанням. Їх виконання принесе додаткові бали, що допоможе підвищити ваш рейтинг із предмета.

Наприкінці практичних робіт уміщено рубрику «У вільну хвилину», завдання якої пропонуємо виконати вдома.

Правила виконання практичних робіт і досліджень

За день або кілька днів до уроку, на якому виконуватиметься практична робота чи проводитимуться дослідження, потрібно ознайомитися з випереджувальними завданнями й переліком обладнання, яке необхідно підготувати для виконання такої роботи. Інструкції щодо виконання досліджень відображено в змісті зошита.

Практичні завдання й дослідження виконуються письмово. Спочатку необхідно ознайомитися з методичними вказівками до практичних завдань (у разі їх наявності). Якщо виникають запитання щодо змісту завдань чи порядку їх виконання, потрібно звернутися за консультацією до вчителя. Якщо запитань немає, то можна починати виконувати роботу. Відповіді мають бути самостійними, конкретними, логічними, обґрунтованими, представляти ваші роздуми та міркування, висновки й результати роботи в групі.

Оформляйте практичні роботи охайно, адже це впливатиме на оцінку.

Записуйте після кожного завдання результат його виконання. Якщо необхідно, накресліть схеми, графіки, діаграми, заповніть таблиці, робіть малюнки, оформляйте контурні карти тощо. На урок потрібно принести простий і кольорові олівці, лінійку, географічний атлас, атлас вашої області. Ви навчитеся наносити географічні об'єкти на контурну карту, виконуючи окремі практичні роботи. Необхідні контурні карти до кожної роботи вміщено в зошиті.

Працюючи з контурними картами, дотримуйтеся таких вимог:

1. Підписуйте контурну карту відповідно до змісту виконаної роботи. Пишіть назву карти в лівому верхньому кутку.

2. Усі підписи на контурній карті робіть чітко, дрібно, друкованими літерами. Назви річок, гір, рівнин підписуйте вздовж їх напрямку; назви міст, країн та інших об'єктів — по паралелях. Об'єкти суходолу підписуйте чорним кольором, а водні — синім.

3. Якщо назва географічного об'єкта не вміщається на контурній карті, поставте біля неї цифру, а в легенді карти запишіть, що вона означає.

4. У легенді карти поясніть усі вибрані вами умовні позначення.

5. За потреби використовуйте кольорові олівці.

6. Оформляйте контурну карту старанно, якісно, красиво й охайно.

Ми досягнемо успіхів, працюючи разом!

Автори

ВСТУП

Дослідження

Тема. Спостереження на місцевості за змінами в природі

Мета: *закріпити* знання про сезонні зміни в природі, перебуваючи на місцевості; *ознайомитися* з прийомами визначення висоти Сонця над горизонтом, температури повітря, напрямку вітру, хмарності й видами опадів; *навчитися* користуватися необхідними вимірювальними приладами та скласти план спостережень.

Обладнання: термометр, флюгер, гномон, лінійка, олівець.

Хід роботи

ЗАВДАННЯ 1. Визначте висоту Сонця над горизонтом у двадцятих числах кожного місяця за допомогою гномона (жердина — 1 м) (див. мал. 1) та запишіть отримані дані в таблицю:

- виміряйте о 12 год довжину тіні від гномона (напрямок тіні вкаже напрямком на північ);
- отримані величини визначте в масштабі;
- визначте кут A — кут, під яким знаходиться Сонце над горизонтом, за допомогою транспортиру.

Мал. 1

Місяць	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
Дата												
Висота Сонця над горизонтом												

• Запишіть висновок (про зміну висоти Сонця над горизонтом упродовж року).

ЗАВДАННЯ 2. Проведіть спостереження за погодою протягом одного дня — уранці, удень, увечері, користуючись метеорологічними приладами географічного майданчика (кабінету). Запишіть отримані дані в таблицю.

Час проведення спостереження		Висота Сонця над горизонтом	Температура повітря		Вітер (напрямок, сила)	Хмарність	Види опадів
Дата	Час		під час спостереження	середня			
	08:00						
	12:00						
	19:00						

• Запишіть висновок (про залежність між змінами добової температури повітря й висотою Сонця над горизонтом).

ЗАВДАННЯ 3. Спостерігайте протягом року за сезонними змінами рослинного, тваринного світу й водойм. Запишіть результати спостережень у таблицю.

Об'єкти й показники, вибрані для спостереження	Місяці року				Місце спостереження
	вересень	грудень	березень	червень	
Рослинний світ					
Тваринний світ					
Стан найближчої водойми					

- Запишіть висновок *(про причини сезонних змін у природі)*.

РОЗДІЛ 1

Розвиток географічних знань про Землю

Дослідження

Тема. Робота з додатковими джерелами інформації для підготовки повідомлень про видатних дослідників і географічні відкриття

Мета: *поглибити та розширити* знання про видатних дослідників і географічні відкриття; *сформувати* навички роботи з різноманітними джерелами інформації.

Обладнання: енциклопедії, хрестоматії, науково-популярна література, додаткові джерела інформації, Інтернет.

Методичні вказівки

Ознайомтеся з алгоритмом написання повідомлення:

1. Подумайте над темою вашого повідомлення. Якщо ви самостійно обираєте тему, зупиніться на тій, яка вас цікавить. Визначте ключові питання, основну проблему. За потреби проконсультуйтеся з учителем або дорослими. Спочатку розгляньте та з'ясуйте всі незрозумілі моменти у виконанні дослідження.

2. Якщо у вас є певні напрацювання з теми, перегляньте їх знову. Навіть за наявності значної кількості джерел інформації вам необхідно доповнити їх сучасним матеріалом.

3. Підберіть джерела інформації. Користуйтеся не тільки Інтернетом, обов'язково виберіть декілька джерел у шкільній або домашній бібліотеці.

4. Ретельно зберіть інформацію, не використовуйте занадто багато джерел.

5. Ознайомтеся з потрібною інформацією в різних джерелах.

6. Визначте головну думку, сформууйте логічно пов'язаний план вибраного матеріалу.

7. Дотримуйтеся форми написання повідомлень:

- вступна частина, у якій сформульовано актуальність заданої теми;
- основна частина, у якій викладено суть теми;
- висновки;
- список використаної літератури.

Запам'ятайте! Повідомлення має бути цікавим, змістовним, новим, лаконічним.

Хід роботи

ЗАВДАННЯ 1. Виберіть тему повідомлення. Напишіть повідомлення, користуючись поданим вище алгоритмом.

ЗАВДАННЯ 2. Напишіть приблизно на одну сторінку промову для захисту вашого повідомлення.

ЗАВДАННЯ 3. Ще раз перечитайте уважно вашу промову (не менше 2 разів). Бажано провести репетицію промови. Коли ви виступите, укладаючись у часі, повторіть її найближчим друзям або родичам.

ЗАВДАННЯ 4. Якщо можливо, підготуйте комп'ютерну презентацію повідомлення, під час якої використайте карти, схеми, діаграми, фотографії, малюнки, відеоматеріали. Пам'ятайте, мультимедійні презентації мають легко читатися, бути інформативними, стислими, виконаними в єдиному форматі. Використовуйте анімації помірно.

Орієнтовна тематика повідомлень про видатних дослідників і географічні відкриття:

- Внесок українських учених-географів у світову скарбницю географічних знань.

- Перші картографічні зображення.
- Перший глобус.
- Сучасні дослідження Світового океану.
- Перша навколосвітня подорож.
- Юрій Федорович Лисянський — мореплавець українського походження, географ, океанограф.

- Володимир Володимирович Вернадський — основоположник геохімії та вчення про біосферу.

- Василь Назарович Каразін — український учений, громадський діяч, засновник Харківського університету.

- Геоцентрична модель світу Клавдія Птолемея. Цікаві факти з життя мандрівника.

- Ератосфен — «батько» географії.
- Сучасні дослідження Антарктиди.
- Микола Миколайович Миклухо-Маклай — учений-дослідник, мандрівник, етнограф.
- Відкриття Америки.
- Відкриття Австралії.
- Дослідники епохи великих географічних відкриттів (XV–XVII ст.).

